

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд, представен от д-р Радка Стайова Гарноева на тема: „Сравнителни проучвания върху луксацията на колянното капаче при кучето”, представен за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Ветеринарна хирургия”, професионално направление „Ветеринарна медицина”.

Изготвил становището: проф. д-р Михаил Димитров Паскалев, д-р, ВМФ при Тракийски университет.

Дисертацията е структурирана по утвърдените за научни трудове изисквания на общо 186 страници и съдържа разделите: съдържание – 2 стр., използвани съкращения – 2 стр., увод – 3 стр., литературен обзор – 61 стр., цел и задачи – 1 стр., материал и методи – 29 стр., резултати – 28 стр., обсъждане 33 стр., изводи – 2.5 стр., справка за научните приноси – 1.5 стр., препоръки за практиката – 1 стр., публикации във връзка с дисертацията – 3 бр. и литература – 19 стр. В текста са включени и 15 таблици 66 фигури.

Актуалност на проблема. През последните години ветеринарната медицина е изправена пред нови предизвикателства поради промяна във видовия състав на пациентите и нарастващия брой на кучетата като такива. Това налага преосмисляне на някои приоритети. Ортопедията на кучето безспорно заема важно място в патологията на този животински вид. Върху редица ортопедични заболявания в нашата страна е работено малко и затова някои от тях са предизвикателство за науката. Луксацията на колянното капаче е едно от тях. Поради това всички опити, които водят до изясняване на някои страни от етиологията, патогенезата и лекуването на пателарната луксация са оправдани и полезни за клиничната практика. Именно на това е посветен настоящия дисертационен труд, което го прави навременен и актуален.

Литературна осведоменост. Чрез литературния обзор авторът доказва изключителна информираност в областта на ветеринарната ортопедия, както в исторически, така и в съвременен аспект. Той е структуриран правилно, следва определена логична последователност, и дава информация за съвременното състояние на проучвания проблем. Като положителен оценявам направения в края на обзора анализ на постигнатото и това, което авторът намира за целесъобразно да заложи в плана при разработване на дисертационния труд.

Цитирани са общо 290 литературни източника, от които 13 бр. на кирилица и 277 на английски и други езици. От тях 65 бр. (22%) са от последните 5 години, 90 бр. (31%) са от периода 2009-2014 г., а останалата част са публикации от преди 15 години.

Мотивите за избора на темата и **целите и задачите** на проучванията са научно обосновани и правилно формулирани. Целта е да се проучат някои породни, анатомични особености на скелета, промените, които настъпват в него при това заболяване, както и да се сравнят две техники за оперативно лекуване. Задачите са достатъчни, конкретни и прецизно подбрани, за да бъде постигната поставената цел.

Експериментално-методическа постановка.

Изследванията са проведени чрез сполучливо подбрана констелация от клинични, рентгенологични, компютърно-томографски и оперативни методи. Апаратите са модерни, а някои от тях и последно поколение. Всичко това допринася за обективната оценка на намерените отклонения и резултатите от оперативните методи.

Дисертацията е разработена изцяло върху клинични пациенти. Ретроспективното и проспективното проучване е поведено съответно върху 218 и 160 стави с пателарна луксация. За установяване на някои породни различия са проведени метрични и гониометрични измервания както при здрави, така и при болни кучета (общо 54 бр.). Костните деформации съпътстващи луксацията на колянното капаче са проследени при 87 кучета, а при диагностиката са сравнени два обективни метода – рентгенографския и компютърно-томографския. Ефекта от двата оперативни метода (клиновидна и блок резекция) е сравнен чрез общо приета и подобрена от автора точкова система. Това предоставя възможност за математическа обработка на получените резултати.

Статистическият анализ е направен на базата на съвременни методи, на които може да се вярва.

Резултатите от изследванията, обработени вариационно-статистически и отразени в 12 таблици и 14 фигури допринасят за тяхната обективност и доказателствена стойност. Те са представени прегледно и разбираемо.

Обсъждането е проведено компетентно и задълбочено, чрез интерпретиране на резултатите в светлината на съвременните научни достижения в тази област, изтъкване на установените нови факти и закономерности и лансирането на нови хипотези. Пример в това отношение е интерпретирането на костните деформации като причина или следствие за и от пателарната луксация, на предимствата на блок резекцията пред клиновидната и др.

Изводите са в унисон с представените резултати и тяхното обсъждане.

Научни приноси. Чрез проведените изследвания, при многообразни и използвани за първи път комплекс от методи се правят редица оригинални и потвърдителни приноси, които представени най-обобщено, се свеждат към следното:

1. При здрави кучета от три дребни породи са установени породни разлики в ъглите на пълна екстензия и пълна флексия на колянната става. При кучета с пателарна луксация е установено увеличаване на тези ъгли, но само при породите пинчер и чихуахуа.

2. Подобрена е съществуващата система по Cook et al. (2010) и е разработена собствена точкова скала за обективна оценка на клиничното състояние преди и след оперативно лекуване на кучета с медиална луксация на колянното капаче.

3. Направени са сравнителни проучвания между блок-резекция и клиновидна резекция на трохлеарната бразда, като са установени по-добри клинични резултати при блок-резекцията в сравнение с клиновидната по 4 от общо 7 критерия.

4. Чрез измерване на анатомичните и механичните ъгли на фемура и тибията са установени костни деформации, явяващи се следствие от медиална пателарна луксация при кучето.

5. При сравнителните проучвания между конвенционалната рентгенография и компютърната томография е установена разлика в стойностите на aL DFA, aM DFA, mLPFA и ъгъла на антеверсия, като разликите при последния ъгъл са установени и при II, и при III степен медиална пателарна луксация.

6. Чрез рентгеновите и компютърно томографските изследвания се потвърждава хипотезата, че по-високите стойности на Q-angle отговарят на по-високата степен луксация.

4. Установено е че при всички случаи на II и III степен медиална пателарна луксация, оперативното лекуване подобрява клиничното състояние, като се изразява с по-добри стойности на анатомичните и механичните ъгли след блок-резекцията в сравнение с клиновидната.

Препоръките за практиката са полезни и биха могли да се ползват от ветеринарните лекари, занимаващи се с хирургия на кучето.

Във връзка с дисертацията са посочени 3 публикации, една от които е в списание реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни. И в трите публикации д-р Гарноева е първи автор.

Представеният към документите автореферат с резюме на английски език е структуриран съгласно изискванията и отразява достатъчно добре дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение считам, че получените резултати, направените изводи и препоръки, изведените оригинални и потвърдителни приноси и броят на публикациите, свързани с дисертацията, отговарят на изискванията за такъв тип научни трудове и на Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Тракийски университет. Към това трябва да се добави и обстоятелството, че в процеса на своите проучвания, авторът се утвърди като опитен и владеещ методологията експериментатор. Поради всичко изтъкнато по-горе **ДАВАМ СВОЯ ПОЛОЖИТЕЛЕН ВОТ** за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Ветеринарна хирургия”, професионално направление „Ветеринарна медицина“ на д-р Радка Стайова Гарноева.

02.10.2019 г.

гр. Стара Загора

Изготвил становището:.....

/проф. д-р Михаил Паскалев/